

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

-

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun 5 luvun 2 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa on mm. todettu: "Esityksellä ei olisi vaikutusta työttömyyskassan jäseneksi liittymistä tai jäsenyyden alkamista koskeviin edellytyksiin."

Työttömyyskassalain mukaan palkansaajakassan jäseneksi voi päästä palkkatyöntekijä, jona pidetään sellaista palkansaajaa, jonka toimeentulon on katsottava perustuvan toiselle tehtävästä työstä saatavaan palkkatuloon. Sosiaali- ja terveysministeriön työttömyyskassoille antaman ns. jäsenyysohjeen (Sosiaali- ja terveysministeriön ohje 21.3.2023, VN/6803/2023) mukaan "Palkansaajakassan jäsenyys edellyttää lisäksi sitä, että jäseneksi hakevan toimeentulo perustuu toiselle tehtävästä työstä saatavaan palkkatuloon. Työttömyyskassalaisia ei ole määritelty tarkemmin esimerkiksi tulorajaa kassan jäseneksi pääsulle. Käytännössä voidaan lähteä siitä, että toimeentulo perustuu palkkatuloon ainakin silloin, kun työ on sellaista, joka voi kerryttää palkansaajan työssäoloehto."

Ehdotuksen perusteella työssäoloehto kertyisi pääasiassa maksuperusteisesti kalenterikuukausittain entisen kalenteriviikkokohtaisen tarkastelun sijasta ja työttömyyskassaan liitytään tiettyinä päivinä. Asiassa jää tulkinnanvaraa jäsenyyden alkamishetken osalta sen suhteen, miten ja mistä ajankohdasta työn työssäoloehdon kerryttävyyttä arvioidaan. Palkan maksuajankohdan mukainen arvio voisi siirtää jäsenyyden alkamishetkeä paljonkin, jos palkka maksettaisiin työntekokuukautta myöhemmin. Onko kuitenkin tarkoitettu, että työttömyyskassan jäseneksi voi päästä palkan maksuajankohdasta riippumatta työnteon tosiasiallisesta alkamisajankohdasta lukien ainakin, jos työ myöhemmin arvioituna on sellaista, joka voi täyttää työssäoloehdon. Finanssivalvonnan käsityksen

mukaan asiaa olisi mahdollisten tulkintaongelmien välttämiseksi syytä vielä täsmentää ehdotuksen perustelutekstissä.

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

-

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

-

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

-

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

Finanssivalvonta toteaa tältä osin, että omavastuuajan päivien määrää koskevaa säännöstä on viime vuosien aikana muutettu aiemminkin ja omavastuupäivien määrä on vaihdellut viiden ja nyt ehdotettavan seitsemän päivän välillä. Nyt ehdotettu omavastuuajan pidentäminen seitsemään päivään vastaa aiemmin voimassa ollutta säännöstä, myös voimaantulosäännöksen osalta, joten Finanssivalvonnan käsityksen mukaan muutos ei aiheuttane uusia tulkintaongelmia.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

-

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

-

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

-

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Finanssivalvonta toteaa, että esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:ään uusi 2 momentti siitä aiemmin lailla 1005/2012 kumotun 2 momentin tilalle. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan tämä lomakorvauksen jaksottamista koskeva säännös vastaa aiemmin vuoden 2013 alkuun saakka voimassa ollutta lomakorvauksen jaksotusta koskevaa säännöstä.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan muutos ei tämän vuoksi aiheuttane ainakaan merkittäviä uusia tulkintaongelmia. Lomakorvauksen jaksottamista on jo aiemmin käsitelty vanhoissa soveltamisohjeissa ja asiasta on myös olemassa oikeuskäytäntöä.

Finanssivalvonta toteaa lisäksi, että esityksessä ei esitetä muutosta työttömyysturvalain 6 luvun 8 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan ”Päivärahan perusteena olevaa palkkaa ei kuitenkaan lasketa uudelleen, jos uudelleen lasketun palkan mukainen päivärahauden enimmäisaika alkaisi vuoden kuluessa edellisen enimmäisajan alkamisesta ja jos henkilön päivärahan perusteena oleva palkka on laskettu edellisen päivärahauden enimmäisajan alkaessa.” Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, onko edellä mainittu säännös edelleen tarpeen, jos työssäoloehto pidentyy 12 kalenterikuukaudeksi ja missä tilanteissa säännös ylipäänsä tulisi edelleen sovellettavaksi tai voisiko sen poistaminen mahdollisesti selkeyttää lainsäädäntöä.

Forsström Kaisa
Finanssivalvonta

Luojola Satu
Finanssivalvonta